

KRACHTIG SAMENWERKEN:

VOOR VITALE INWONERS

INHOUD

01 | Voorwoord: Gezond West-Brabant

02 | Verbind preventie welzijn en zorg

03 | Bevorder nieuwe samenwerking

04 | Colofon

VOORWOORD

GEZOND WEST-BRABANT

UW UITDAGING

We hebben een prachtig gezondheidszorgstelsel, waar we trots op mogen zijn. Toch moeten we met z'n allen bij de les blijven, want toenemende vergrijzing en meer mensen met een chronische ziekte zorgen ervoor dat we de kwaliteit van onze zorg goed in de gaten moeten houden.

HET DOEL

Mensen nemen steeds meer het heft in eigen handen, ze willen zelf inzage in hun medische gegevens en willen zelf keuzes maken om gezond te blijven, sneller te herstellen en vitaal oud te worden.

VERBINDEN

In deze speciale uitgave leest u hoe gemeenten publieke en curatieve zorg met elkaar kunnen verbinden. En hoe nieuwe, krachtige oplossingen met bijvoorbeeld kunst en cultuur, zorgen voor meer samenwerking tussen welzijn, preventie en zorg. Mede dankzij deze oplossingen kunnen inwoners zo lang mogelijk vitaal blijven en gezond meedoen.

Annemieke van der Zijden,
directeur publieke gezondheid

Marian Janse-Witte, wethouder volksgezondheid gemeente Oosterhout

VERBIND PREVENTIE, WELZIJN EN ZORG

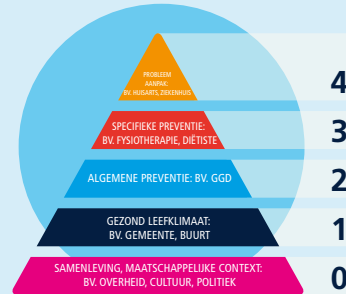

VITALE INWONERS: VAN DE BUURT TOT IN DE ZORG

"GEZONDHEID ALS HET VERMOGEN OM JE AAN TE PASSEN EN JE EIGEN REGIE TE VOEREN, IN HET LICHT VAN DE SOCIALE, FYSIEKE EN EMOTIONELE UITDAGINGEN VAN HET LEVEN."

PREVENTIE IN ALLE LAGEN DOOR KRACHTIGE SAMENWERKING

In het nieuwe zorglandschap verschuift de zorg van het ziekenhuis naar meer zorg thuis. Marian Janse vertelt hoe de gemeente Oosterhout samen met haar partners wil bijdragen aan vitale inwoners door het realiseren van nieuwe concepten voor zorg en welzijn.

Hoe kunnen we preventie en welzijn verbinden met de medische wereld, zodat er nieuwe oplossingen ontstaan voor vragen en problemen waar inwoners van de gemeente Oosterhout écht tegenaan lopen? Dát was de startvraag voor een innovatie-expeditie waarin gemeente Oosterhout, Amphia ziekenhuis, huisartsengroep Zorroo, Surplus, GGD en Brabantse Ontwikkelings Maatschappij samen optrokken. Uitgangspunt voor de nieuwe plannen is het begrip positieve gezondheid waarin eigen regie, veerkracht en vitaliteit van de inwoners centraal staan.

Marian Janse

Er werd gewerkt volgens de VOORT-innovatiemethode, waarbij de klant het startpunt is van innovatie. Daarom hield het ontwikkelteam vraaggesprekken met inwoners in de wachtkamer van huisarts of ziekenhuis en in één van de buurthuizen in Oosterhout. Hun vragen en problemen dienden als basis voor de ontwikkeling van nieuwe ideeën. Marian Janse maakte als wethouder het proces van dichtbij mee en raakte enthousiast over deze werkwijze. "De preventie, de welzijns- en medische wereld kwamen bij elkaar: verschillende werelden met ieder hun eigen vraagstukken en eigen taal."

Niet alleen de verbinding leggen tussen deze werelden bleek cruciaal, maar ook de gemengde samenstelling van het ontwikkelteam. “Het was een mix van bestuurders en mensen die in de dagelijkse praktijk met inwoners van Oosterhout werken, zoals een maatschappelijk werker en een wijkverpleegkundige. Dat deze gemixte groep op deze manier bij elkaar kwam was al een belangrijke opbrengst op zich.” Marian Janse was niet direct op zoek naar oplossingen voor het bestaande aanbod of voorzieningen, maar echt naar nieuwe mogelijkheden.

“Je denkt zelf al snel aan zaken die we direct al kunnen toepassen. Nieuwe samenwerkingsafspraken bijvoorbeeld, zodat zaken nu al vlotter verlopen. Maar het is de uitdaging om verder vooruit te denken. De procesbegeleider van de GGD hielp ons daarbij, evenals de innovatieve aanpak met veel vernieuwende voorbeelden. Telkens werden we uitgedaagd op zoek te gaan naar verdergaande vernieuwing, waarbij we veel hebben geleerd van heel andere sectoren zoals het bedrijfsleven. Met als resultaat dat onverwachte en mooie verbindingen tot stand kwamen.”

Uit de innovatie-expeditie is het idee voor ‘Krachtig Oosterhout, daar ervaar je veerkracht!’ ontstaan. Dit is een plek waar je als inwoner zowel fysiek als digitaal terecht kunt. Je vindt daar praktische ondersteuning bij levensingrijpende gebeurtenissen, zoals informatie en cursussen zodat je zelf weer verder kunt.

De kennis van alle zorg- en welzijnsinstanties wordt hier bij elkaar gebracht. Krachtig Oosterhout richt zich op de zes pijlers van gezondheid, waaronder mentaal welbevinden, kwaliteit van leven en sociaal maatschappelijk participeren.

“Maar daar blijft het niet bij. Ook het concept ‘Samen delen, samen zorgen’ wordt verder uitgewerkt zodat we nog beter in de zorgbehoeften van de Oosterhouters kunnen voorzien door informatie van de deelnemende zorg- en welzijnsorganisaties nog beter te benutten. Speciale aandacht is er voor mensen die ondersteuning nodig hebben van meerdere van deze organisaties, omdat juist bij deze groep door goede afstemming, betere zorg en dienstverlening ontstaat. We kunnen samen bruggen slaan door zowel de taal van inwoners, als die van de welzijns- en medische wereld te spreken”, aldus Marian Janse. “Vanuit het vertrouwen dat we krachtig samenwerken en daarmee de vitaliteit van de inwoners verbeteren.”

“Ik verwacht dat de uitkomsten van betekenis zijn voor de inwoners van de gemeente Oosterhout. Het is spannend om nieuwe concepten voor preventie en zorg uit te werken en aan te pakken.”

Marian Janse:

*“SAMENWERKEN VANUIT HET
VERTROUWEN DAT WE DE WERELDEN VAN
PREVENTIE, WELZIJN EN ZORG VERBINDEN
VOOR DE OOSTERHOUTERS.”*

BEST PRACTICE

VERBINDINGSPROFESSOR: TUSSEN SOCIAAL DOMEIN EN MEDISCHE KETEN DE ZIEKENHUIS CJG'ER

De kinderartsen in het Amphia Ziekenhuis Breda zien in toenemende mate kinderen en ouders op de polikliniek waarbij sprake is van lichamelijke klachten met een psychosociale achtergrond. Sinds augustus 2015 zijn daarom twee jeugdverpleegkundigen in het Amphia Ziekenhuis ingezet: de ziekenhuis CJG'ers. Zij vormen de verbinding tussen de kindergeneeskunde en het sociaal domein zodat er snel passende hulp kan worden geboden aan jeugdigen en ouders wanneer uit het consult met de kinderarts blijkt dat er (deels) sprake is van een niet-medische hulpvraag of –problematiek. Met het inzetten van hun sociaal-medische expertise willen de ziekenhuis CJG'ers verergering van problematiek en inzet van zwaardere zorg voorkomen. Een eerste evaluatie in maart 2016 toont aan dat de werkwijze veelbelovend is: kinderartsen zien in korte tijd verbetering binnen de gezinssituatie en ouders voelen zich gehoord en snel geholpen.

BEST PRACTICE

SAMEN TEGEN OVERGEWICHT

In de Bredase wijk Heuvel werken basisschool, GGD en zorgprofessionals samen aan Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG). De eerstelijnsprofessionals zijn een vertrouwd gezicht geworden op school en werken samen met de Jeugdgezondheidszorg en het CJG. De GGD coördineert deze aanpak en is procesbegeleider. Een kinderfysiotherapeute en een sportcoach screenen de kinderen vanaf groep vijf tot en met acht op lengte, gewicht, conditie en motorische vaardigheden. Een kind dat op één of meer van deze onderdelen niet voldoende scoort, krijgt via de ouders een uitnodiging voor verdere begeleiding. Het kind wordt drie maanden begeleid door kinderfysiotherapeute, sportcoach, diëtiste en kinderpsycholoog. Door op zo'n intensieve manier met elkaar samen te werken wordt ieders expertise en netwerk optimaal ingezet. Er wordt echt samen naar oplossingen gezocht, bijvoorbeeld bij financiële beperkingen van ouders of problemen met vervoer naar een sportvereniging. Samen tegen overgewicht met meer begeleiding op maat en nog betere aansluiting bij de mogelijkheden van kind en ouder.

BELEID

VERSCHUIF NAAR DE VOORKANT

"Met preventieve activiteiten in de zorg is nog veel te winnen" stelt de landelijke nota gezondheidsbeleid 2016-2019. Een nota die pleit voor 'structurele borging'. Logisch, maar zeker niet eenvoudig, lezen we in de recente Kamerbrief. Allereerst zijn mensen natuurlijk zelf verantwoordelijk voor hun gezondheid. Daarnaast is preventie vastgelegd in maar liefst vijf wetten: de Wet publieke gezondheid, de Zorgverzekeringswet, de Wet langdurige zorg, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet. Deze verschillende wetten maken samen een sluitende keten van preventie mogelijk, maar vragen wél veel afstemming en samenwerking. Zo lijkt samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars een absolute voorwaarde. Naast zorgaanbieders dragen ook scholen, wijkteams, sportverenigingen, bedrijfsleven en buurtbewoners bij aan preventie. De uitdaging? Verschuiven naar de voorkant, naar méér preventie in de zorg en méér preventie in leefomgeving en buurt! Het ministerie van VWS gaat ondersteunen met een digitaal loket, een preventieteam en het faciliteren van preventiecoalities.

BEST PRACTICE

LEEFSTIJLCOACH IN HUISARTSPRAKTIJKEN

Zorgverzekeraar CZ kreeg vorig jaar toestemming voor de uitvoer van een Coaching op Leefstijl (COOL) aanpak bij volwassenen en kinderen met (een hoog risico op) obesitas. Deze gecombineerde leefstijlinterventie bestaat uit individuele gesprekken en groepsbijeenkomsten. Een leefstijlcoach begeleidt de deelnemers intensief op het gebied van voeding, beweging en gedragsverandering. Zowel huisartsen als jeugdartsen verwijzen volwassenen en kinderen door voor COOL. Ook is er afstemming met het gemeentelijk sport- en beweegaanbod. In de regio West Brabant wordt COOL toegepast in Breda voor kinderen en jongeren en in Oosterhout voor volwassenen. In diverse gebieden in Zuid-Nederland worden de resultaten van de leefstijlcoaching onderzocht samen met Tranzo, Tilburg University en de Universiteit van Maastricht. COOL wordt tijdelijk gefinancierd uit de basisverzekering. Op basis van de resultaten van het valuatieonderzoek wordt besloten over financiering na de projectperiode, die op 1 april 2017 eindigt.

BEST PRACTICE

ÉÉN GEZIN, ÉÉN PLAN IN MEDISCH CENTRUM DE POORT

Eén gezin, één plan voor jeugdigen in kwetsbare situaties. Dát is het doel van professionals in Bergen op Zoom die hiervoor regelmatig afstemmen in Medisch Centrum de Poort. Daarbij zijn een huisarts van het Medisch Centrum met als aandachtsgebied jeugd, een jeugdarts van Thuiszorg West-Brabant voor de 0-4 jarigen zorg en een jeugdarts van de GGD voor de 4-19 jarigen zorg, twee jeugdprofessionals van het CJG en een doktersassistente aanwezig. Een kinderarts uit het Bravis ziekenhuis is beschikbaar voor consultatie. Samen bespreken zij actuele situaties en wie welke actie onderneemt. Zij doen dat in nauw overleg met de ouders en jongeren. Ook spreken zij af wie de contactpersoon voor het gezin is en als zogenoemde casushouder optreedt.

.....

Paquita Gonzalez dos Santos van de GGD:
“DOOR REGELMATIG MET ELKAAR AF TE
STEMMEN, ZIJN DE LIJNTJES KORT EN WETEN DE
VERSCHILLENDE DISCIPLINES ELKAAR OOK BIJ
ANDERE ZAKEN GOED TE VINDEN.”

.....

ZORG VOOR MENSEN MET CHRONISCHE HEPATITIS

De behandel mogelijkheden voor mensen met chronische hepatitis B of C zijn de laatste jaren sterk verbeterd. Veel mensen weten dat niet. Zij hebben ooit deze diagnose gekregen, maar zijn momenteel niet onder de aandacht van huisarts en specialist. Daardoor profiteren zij nu niet van de nieuwe behandel mogelijkheden en kunnen zij deze ziekte blijven doorgeven aan hun directe omgeving. GGD-artsen, microbiologen, internisten en huisartsenkring West-Brabant werken samen in het actief benaderen, evalueren en verwijzen voor een behandeling. Hierbij zal de huisarts een reminder krijgen van de medisch microbioloog over de mensen bij wie ooit de diagnose hepatitis B of C is gesteld en waarbij het onduidelijk is of zij momenteel in behandeling zijn. De overdracht van medische gegevens tussen de behandelaars gebeurt eenmalig en volgens de bestaande medisch juridische richtlijnen. Indien de ervaringen die in 2016 worden opgedaan positief zijn, wordt de werkwijze uitgebreid naar heel West-Brabant.

Freya Flach, activiteitenbegeleidster bij woonzorgcentrum De Champetter in Roosendaal

BEVORDER NIEUWDE SAMENWERKING

Bijna de helft van de 65-plussers in de regio West-Brabant voelt zich eenzaam, zo bleek uit de GGD-gezondheidsmonitor onder ouderen. Daarom zochten GGD West-Brabant, Stichting Groenhuysen, waaronder woonzorgcentrum De Champetter valt, en de Kring Educatie in Roosendaal nieuwe manieren om de sociale vitaliteit van ouderen te vergroten.

Een bewoonster deed aan alle activiteiten in de Champetter mee, soms zelfs meerdere op een dag. Toch voelde zij zich eenzaam, vertelde ze aan Freya Flach. "Het is allemaal vluchtig, ik ervaar weinig écht contact met bewoners en met personeelsleden."

Ouderen voelen zich deels eenzaam door het geringe contact dat zij met elkaar hebben. "Deze generatie is van: doorgaan, niet praten", zegt Freya. "Ze kennen elkaars verhaal niet. Maar om elkaar beter te leren kennen, moet je eerst iets van jezelf laten zien."

Daarom werken de GGD, Stichting Groenhuysen en de Kring Educatie samen in de aanpak 'Vitale ouderen met kunst en cultuur' om zo de sociale vitaliteit van bewoners van woonzorgcentra en oudere wijkbewoners te verbeteren. Allereerst met een Challenge Day, bekend van het programma 'Over de Streep'. Deelnemers werden uitgedaagd om de wereldberoemde zin af te maken: "Als je me echt zou kennen, zou je weten dat ...". De dag maakte veel los bij de ouderen, omdat ze lief en leed met elkaar deelden.

Na de Challenge Day waren er diverse creatieve workshops onder leiding van kunstenaars, zoals hoeden maken. Hierbij leerden de ouderen allerlei nieuwe creatieve vaardigheden en deelden ze ondertussen verhalen met elkaar. Er werd gezongen, gelachen en ook gehuild. De ouderen verbonden zich met elkaar en met de kunstenaars.

"Gemeenten dienen eenzaamheid hoger op de agenda te zetten, zeker nu ouderen langer alleen thuis wonen", zegt Freya. Bij de presentatie van hun werken uit de creatieve workshops bleek dat de ouderen enorm hadden genoten. "Door deze nieuwe, krachtige samenwerking gaat het beter met ouderen."

Freya Flach

BEST PRACTICE

ALS JE ME ECHT ZOU KENNEN...

Op 9 maart 2016 zond RTL4 'Als je me echt zou kennen' uit. In deze uitzending gaven bewoners van verzorgingshuis Elisabeth uit Breda een zeer persoonlijk kijkje in hun leven, waardoor begrip en mededogen ontstond bij hun medebewoners. Diverse ouderen gingen 'Over de Streek'. Velen van hen realiseerden zich dat een groot deel van wat ze d nken te weten van elkaar, gebaseerd is op vooroordelen. De uitzending kwam tot stand door een samenwerking tussen GGD West-Brabant, Stichting Elisabeth, Stichting Nieuwe Veste, Posh Productions en diverse fondsen. Het beleven van deze Challenge Day en het delen van bijzondere verhalen heeft al geleid tot verschillende veranderingen bij de bewoners. Nu al blijkt dat ze elkaar meer opzoeken, meer luisteren naar elkaar en elkaar bijvoorbeeld gaan ophalen om aan activiteiten deel te nemen. Als vervolg op de Challenge Day zijn kunstactiviteiten uitgevoerd, waaronder een groep Theater en een groep Tekenen/Schilderen/Druktechnieken onder leiding van docenten van Stichting Nieuwe Veste.

INFOGRAPHIC

VITALE OUDEREN DOOR KUNST EN CULTUUR

EENZAAMHEID

● % ouderen (65+) dat (zeer) ernstig eenzaam is

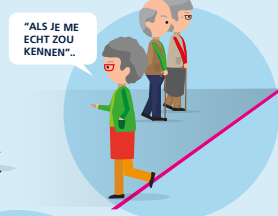

STAPPENPLAN VAN AANPAK

STAP 1. INFORMATIEBEEENKOMST

STAP 2. CHALLENGE DAY

STAP 3. WORKSHOP

BEST PRACTICE

VROEGSIGNALERING KWETSBARE OUDEREN

Vroegsignalering en opvolging Kwetsbare Ouderen (VKO) in huisartsenpraktijken in de regio Bergen Op Zoom en Roosendaal is een succesvol voorbeeld van een multidisciplinaire aanpak. Huisarts, praktijkondersteuner, specialist ouderengeneeskunde en geriatrisch verpleegkundige vormen een kernteam rond een kwetsbare oudere. Daaromheen is er een multidisciplinaire schil, bestaande uit professionals zorg, behandeling, wonen en welzijn. De huisarts selecteert cliënten van 75 jaar of ouder die mogelijk kwetsbaar zijn. Vervolgens worden deze senioren in de thuissituatie bezocht door een geriatrisch verpleegkundige of de praktijkondersteuner. Met het gevalideerde screeningsinstrument 'de Tilburg Frailty Indicator' brengt de verpleegkundige de mate van kwetsbaarheid in kaart. Wanneer daar voldoende aanleiding voor is, vindt mét instemming van de oudere verdere opvolging plaats en wordt de aanpak afgestemd. Hierbij wordt niet alleen de oudere zelf betrokken, maar ook mantelzorgers, fysiotherapeut, psycholoog, thuiszorg, intramurale zorg, dagbesteding en/of gemeentelijke afdelingen wonen en welzijn.

BEST PRACTICE

VEILIGHEID VAN MINDER ZELFREDZAME INWONERS

Mede door de transitie in de zorg wonen meer mensen langer zelfstandig in de wijk, waar zij voorheen in een instelling verbleven. Dit kan risico's met zich meebrengen zoals brandgevaar, ongevallen, sociaal isolement, inbraak of oplichting. Ook bij grootschalige calamiteiten is extra aandacht voor deze doelgroep nodig. De transitie doet een beroep op de eigen kracht van mensen én het formele en informele netwerk om hen heen. Vanuit haar visie op risicogerichtheid heeft de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant de Taskforce Veiligheid in Zorg en Industrie in het leven geroepen. Binnen de zogenoemde 'expeditie extramurale zorg' wordt samen met zorgpartners én veiligheidspartners een veiligheidswaaier met concrete tips ontwikkeld voor de minder zelfredzame wijkbewoners en hun netwerk. Gemeente Tilburg, politie, brandweer en GHOR/GGD stimuleren op deze manier zelfredzaamheid zodat het risico op ongelukken afneemt. En mocht er onverhoopt toch een calamiteit plaatsvinden, dan weten de wijkbewoners, hun netwerk en de hulpverleningsdiensten wat ze moeten doen.

COLOFON

DEZE UITGAVE

Gezondwestbrabant.nl is een initiatief van GGD West-Brabant en GHOR Brabant Midden-West-Noord. Wij danken graag alle geïnterviewden en betrokkenen bij de totstandkoming van deze uitgave.

BRONVERMELDING:

GGD West-Brabant. Gezondheidsmonitor 19+, 2012.

Institute for positive health, www.ipositivehealth.com, 2016.

Johan Deklerck, De Preventiepiramide, 2010.

Beeldmateriaal door GGD West-Brabant, Stichting Groenhuysen en Shutterstock.

VRAGEN?

Neem contact op met uw beleidsadviseur:

<https://www.ggdwestbrabant.nl/professionals/contactpersonen>